

Ω Δ Ε Ι Ο Ν Θ Ε Σ Σ Α Λ Ο Ν Ι Κ Η Σ

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

Δευτέρα, 21 Νοεμβρίου 1960, ώρα 8.30 μ.μ.

ΧΕΙΜΕΡΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

1960 - 61

ΤΕΤΑΡΤΗ ΣΥΝΑΥΛΙΑ

ΤΗΣ

ΣΥΜΦΩΝΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ

ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

(Σ. Ο. Β. Ε.)

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ

ΣΟΛΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΣΟΛΙΣΤ

ΛΕΝΑ ΚΟΥΤΟΥΒΑΛΗ — ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΡΑ

“Η ΕΘΝΙΚΗ”

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ

Όδός Σοφοκλέους 6—Τηλ. 30-691

“ΑΣΤΗΡ”

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ

Όδός Σταδίου 38—Τηλ. 30-721

ΑΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΑΙ
ΙΔΡΥΘΕΙΣΑΙ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ

ΠΥΡΟΣ — ΖΩΗΣ

ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ — ΓΕΩΡΓΙΚΑΙ

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ — ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΕΝ ΓΕΝΕΙ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

1. *La Gazza Ladra*

G. ROSSINI

Εἰσαγωγή

2. *Κοντσέρτο, ἀρ. 2 σὲ Σὸλ ἔλ., ἔργ. 22* C. SAINT-SAËNS
γιά πιάνο καὶ ὀρχήστρα

I. Andante sostenuto

II. Allegro scherzando

III. Presto

Πιάνο: Λ. Κουτούβαλη — Ἀναγνώσταρχῶ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

1. *Κυρὰ Φροσὺνη*

Γ. ΣΚΛΑΒΟΥ

Ἰντερμέτζο

2. *Συμφωνία σὲ Ρέ ἔλ.*

C. FRANCK

I. Lento - Allegro non troppo

II. Allegretto

III. Allegro non troppo

**ΑΝΔΡΙΚΑ
ΥΦΑΣΜΑΤΑ**

ΚΑΤΣΟΥΓΙΑΝΝΗΣ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ

Με την γενική
αναγνώριση για:

- την καλή ποιότητα
- το καλό γούστο
- τόν άνεξάντλητο πλούτο
της συλλογής του

(1792-1868)

LA GAZZA LADRA - ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἡ ὄπερα «Ἡ Κλέφτρα Κίσα» ὑπῆρξε ἡ εἰκοστή τοῦ συνθέτη, γραμμένη στὰ 1817, ὅταν ὁ Ροσσίνι ἦταν μόλις 25 χρόνων. Ἡ πρώτη παράστασή της δόθηκε μὲ θριαμβευτικὴ ἐπιτυχία τὸν ἴδιο χρόνο στὴ Σκάλα. Μόνο πὺ ὁ πρωτότυπος τρόπος πὺ ἀρχίζει ἡ Εἰσαγωγή μὲ τὸ ταμποῦρο, σκανδαλίσας πολλοὺς στὴν πρεμιέρα (ἕνας μάλιστα τόσο σκανδαλίστηκε πὺ θέλησε νὰ σκοτώσει τὸν συνθέτη!).

Ἡ ὑπόθεση στηρίζεται πάνω στὴν ἀδικη κατηγορία ἐναντίον μιᾶς ὑπηρετρίας, τῆς Νινέττας, ὅτι ἔκλεψε ἕνα ἀσημένιο κουτάλι καὶ τὴν καταδικάει τῆς γι' αὐτὸ σὲ θάνατο! Τὸ κουτάλι ὅμως πῆρε στὴ φωλιά τῆς μιᾶς κίσας! Ἕνα εἰδύλλιο τῆς Νινέττας μὲ τὸ γιὸ τοῦ ἀφεντικοῦ πλέκεται παράλληλα μὲ τὴν ὑπόθεση τῆς κλοπῆς.

Ἡ Εἰσαγωγή, χρησιμοποιώντας θεματικὰ στοιχεῖα ἀπὸ τὴν ὄπερα, δημιουργεῖ μιὰν ἀτμόσφαιρα ἀνάλαφρης καὶ ἐξέγνιστης χαρᾶς.

CAMILLE SAINES-SAËNS

(1835-1921)

ΚΟΝΤΣΕΡΤΟ ΑΡ. 2 ΣΕ ΣΟΛ ΕΛ., ΕΡΓ. 22

ΓΙΑ ΠΙΑΝΟ ΚΑΙ ΟΡΧΗΣΤΡΑ

Μεγάλος πιανίστας καὶ ὀργανίστας, διαπρεπὴς συνθέτης καὶ ἐξαιρετικὸς λογοτέχνης καὶ μουσικολόγος ὁ Σαιν - Σάνς εἶχε τὴν τύχη νὰ ζήσει μιὰ μακρὰ ζωὴ καὶ νὰ δεῖ καὶ νὰ γνωρίσει «πολλῶν ἀνθρώπων ἄστεα καὶ νόον».

Ἐξῆς ὅλο τὸν 19ο αἰῶνα μὲ τίς μεγάλες κατακτήσεις τῶν ρωμαντικῶν δημιουργῶν, τοῦ Μπερλιόζ, τοῦ Λίστ, τοῦ Βάγκνερ, καὶ πρόλαβε τίς πρώτες ἐξορμήσεις, τίς πρώτες ἐπαναστατικὲς καινοτομίες τῶν καλλιτεχνῶν τοῦ 20οῦ αἰῶνα, πὺ δὲν ἦταν διόλου τοῦ γούστου του.

Καλλιτέχνης μὲ ἰσχυρὲς πεποιθήσεις, φανατικὰ προσηλωμένος σ' ὠρισμένες ἀρχές, πολέμοις ὅτι δὲν τὸν ἔβρισκε σύμφωνο μὲ μένος φοβεροῦ ποῦφτανε συχνὰ σὲ ἀκρότητες. Ἀνάμεσα στοὺς συνθέτες πὺ πολέμησε ἦταν ὁ Φράνκ, ὁ Βάγκνερ, ὁ Ντεμπουσί. Στὰ 1914, μὲ τὴν ἐκρηξὴ τοῦ Πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου, ἡ ἀντιπάθειά του πρὸς τὸν Βαγκνερισμό τὸν ἐσπρωξε στὸν ἀντιγερμανισμό καὶ πολέμησε μὲ φανατισμὸ ὅτι γερμανικὸ στὴ μουσική, φτάνοντας νὰ εἰσηγηθεῖ τὸν ἀποκλεισμὸ ἀπὸ τὰ προγράμματα τῶν συναυλιῶν τῶν ἔργων τῶν μεγάλων Κλασσικῶν.

Ὡς πιανίστας ἐμφανίστηκε ὡς παιδί - θαῦμα ἀρχίζοντας νὰ παίζει σὲ ἡλικία τριῶν χρόνων καὶ στὰ 11 χρόνια του ἔδωσε τὴν πρώτη του συναυλία μὲ τὸ Κοντσέρτο Μι. Ὑφ., Κ. 450, τοῦ Μότσαρτ. Σιγὰ - σιγὰ ἐξελίχθηκε σ' ἕνα ἀπὸ τοὺς λαμπρότερους δεξιότηχες τοῦ πιάνου, πὺ γνώρισε ποτὲ ὁ κόσμος.

Ὡς συνθέτης ἄρχισε νὰ γράφει σὲ ἡλικία πέντε μόλις χρόνων. Εἶχε μιὰ καταπληκτικὴ εὐχέρεια, πὺ ὠδήγησε πολλοὺς νὰ τὸν λένε «Δεύτερο Μότσαρτ». Ἡ μουσική του ὅμως δὲν ἔχει συνήθως βάθος καὶ τὸ ἔργο του γενικὰ ἔχει μεγάλη ἀνομοιογένεια.

**ΑΝΔΡΙΚΑ
ΥΦΑΣΜΑΤΑ**

ΚΑΤΣΟΥΓΙΑΝΝΗΣ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ

Μέ την γενική
άναγνώριση για:

● τήν καλή ποιότητα

● τὸ καλὸ γούστο

● τὸν ἀνεξάντλητο πλούτο

τῆς συλλογῆς του

(1792-1868)

LA GAZZA LADRA - ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἡ ὄπερα «Ἡ Κλέφτρα Κίσα» ὑπῆρξε ἡ εἰκοστὴ τοῦ συνθέτη, γραμμένη στὰ 1817, ὅταν ὁ Ροσσίνι ἦταν μόλις 25 χρόνων. Ἡ πρώτη παράστασή της δόθηκε μὲ θριαμβευτικὴ ἐπιτυχία τὸν ἴδιο χρόνο στὴ Σκάλα. Μόνο ποὺ ὁ πρωτότυπος τρόπος ποὺ ἀρχίζει ἡ Εἰσαγωγή μὲ τὸ ταμποῦρο, σκανδαλίσαι πολλοὺς στὴν προ-μίστρα (Ἕνας μάλιστα τόσο σκανδαλίστηκε ποὺ θέλησε νὰ σκοτώσει τὸν συνθέτη!).

Ἡ ὑπόθεση στηρίζεται πάνω στὴν ἀδικη κατηγορία ἐναντίον μιᾶς ὑπηρε-τρίας, τῆς Νινέττας, ὅτι ἔκλεψε ἕνα ἀσημένιο κουτάλι καὶ τὴν καταδίκην της γι' αὐτὸ σὲ θάνατο! Τὸ κουτάλι ὅμως πῆρε στὴ φωλιά της μιὰ κίσα! Ἕνα εἰδύλ-λιο τῆς Νινέττας μὲ τὸ γιό τοῦ ἀφεντικοῦ πλέκεται παράλληλα μὲ τὴν ὑπόθε-ση τῆς κλοπῆς.

Ἡ Εἰσαγωγή, χρησιμοποιώντας θεματικὰ στοιχεῖα ἀπὸ τὴν ὄπερα, δημιουργεῖ μιὰν ἀτμόσφαιρα ἀνάλαφρης καὶ ξέγνιαστης χαρᾶς.

CAMILLE SAINS-SAËNS

(1835-1921)

ΚΟΝΤΣΕΡΤΟ ΑΡ. 2 ΣΕ ΣΟΛ ΕΛ., ΕΡΓ. 22

ΓΙΑ ΠΙΑΝΟ ΚΑΙ ΟΡΧΗΣΤΡΑ

Μεγάλος πιανίστας καὶ ὀργανίστας, διαπρεπὴς συνθέτης καὶ ἐξαιρετικὸς λογο-τέχνης καὶ μουσικολόγος ὁ Σαιν - Σάνς εἶχε τὴν τύχη νὰ ζήσει μιὰ μακρὰ ζωὴ καὶ νὰ δεῖ καὶ νὰ γνωρίσει «πολλῶν ἀνθρώπων ἄστεα καὶ νόον».

Ἐξῆς ὅλο τὸν 19ο αἰῶνα μὲ τίς μεγάλες κατακτήσεις τῶν ρωμαντικῶν δη-μιουργῶν, τοῦ Μπερλιόζ, τοῦ Λίσι, τοῦ Βάγκνερ, καὶ πρόλαβε τίς πρώτες ἐξορ-μήσεις, τίς πρώτες ἐπαναστατικὲς καινοτομίες τῶν καλλιτεχνῶν τοῦ 20οῦ αἰῶνα, ποὺ δὲν ἦταν διόλου τοῦ γούστου του.

Καλλιτέχνης μὲ ἰσχυρὲς πεποιθήσεις, φανατικὰ προσηλωμένος σ' ὠρισμένες ἀρχές, πολέμουσας ὅτι δὲν τὸν ἔβρισκε σύμφωνο μὲ μένος φοβερὸ ποῦφτανε συχνὰ σὲ ἀκρότητες. Ἀνάμεσα στοὺς συνθέτες ποὺ πολέμησε ἦταν ὁ Φράνκ, ὁ Βάγκνερ, ὁ Ντρεμπουσέ. Στὰ 1914, μὲ τὴν ἐκρηγξὴ τοῦ Πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου, ἡ ἀντι-πάθειά του πρὸς τὸν Βαγερισμό τὸν ἐσπρωξε στὸν ἀντιβαγερμанизμὸ καὶ πολέμησε μὲ φανατισμὸ ὅτι γερμανικὸ στὴ μουσική, φτάνοντας νὰ εἰσκηγήθῃ τὸν ἀποκλει-σμὸ ἀπὸ τὰ προγράμματα τῶν συναυλιῶν τῶν ἔργων τῶν μεγάλων Κλασσικῶν.

Ὡς πιανίστας ἐμφανίστηκε ὡς παιδί - θαῦμα ἀρχίζοντας νὰ παίζει σὲ ἡλικία τριῶν χρόνων καὶ στὰ 11 χρόνια του ἔδωσε τὴν πρώτη του συναυλία μὲ τὸ Κον-τσέρτο Μι Ὑφ., Κ. 450, τοῦ Μότσαρτ. Σιγὰ - σιγὰ ἐξελίχθηκε σ' ἕνα ἀπὸ τοὺς λαμ-πρότερους θεματούχους τοῦ πιάνου, ποὺ γνώρισε ποτὲ ὁ κόσμος.

Ὡς συνθέτης ἀρχισε νὰ γράφει σὲ ἡλικία πέντε μόλις χρόνων. Εἶχε μιὰ καταπληκτικὴ εὐχέρεια, ποὺ ὠδήγησε πολλοὺς νὰ τὸν λένε «δεύτερο Μότσαρτ». Ἡ μουσικὴ του ὅμως δὲν ἔχει συνήθως βάθος καὶ τὸ ἔργο του γενικά ἔχει μεγάλη ἀνομοιογένεια.

Εγγραψε για κάθε είδος μουσικής. Αναφέρουμε από τα σημαντικότερα του έργου, τη βιβλική όπερα «Συμφών και Δαλιδά», τις τρεις συμφωνίες του, κυρίως την τρίτη στην ντό έλας. με έκκλησιαστικό όργανο, τα συμφωνικά ποιήματα «Φαίθων», «Ροδάνι της Όμφαλης», «Μακάβριος Χορός», «Νεότης του Ηρακλή», τα πέντε κοντσέρτα για πιάνο, το τρίτο για βιολί, το κοντσέρτο για βιολοντσέλλο.

Τα κοντσέρτα του για πιάνο είναι γραμμένα με μεγάλη τέχνη και βαθειά γνώση όλων των μουσικών του όργανου.

Το δεύτερο, που είναι και το δημοφιλέστερο, γράφτηκε σε 17 μέρες τον Απρίλιο του 1868 κατά παράκληση του μεγάλου Ρώσου πιανίστα και συνθέτη Άντον Ρούμπινσταϊν και δόθηκε σε πρώτη εκτέλεση τον επόμενο μήνα με σολίστ τον ίδιο τον συνθέτη.

Το έργο δεν ακολουθεί την ορθόδοξη φόρμα του κοντσέρτου. Η πρώτη κίνηση είναι άρρη και ακολουθούν οι δυο γρήγορες. Η πρώτη αρχίζει με μια ελεύθερη εισαγωγή από το πιάνο σόλο, και κατόπι μπαίνουμε στο κύριο θέμα, που εκθέτει το πιάνο με συνοδεία της ορχήστρας. Ο χαρακτήρας της πρώτης αυτής κινήσεως είναι σαφώς ρωμαντικός. Το σκέρσο, που ακολουθεί, είναι παιχνιδιάρικο, χαριτωμένο, πνευματώδες. Το τελευταίο μέρος είναι μια συναρπαστική κίνηση με κάποιες συγγένειες στη ρυθμική της σύνθεση προς Ταραντέλλα.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΚΛΑΒΟΥ

(1888)

ΚΥΡΑ ΦΡΟΣΥΝΗ - INTERMETZO

Ο Γεώργιος Σκλάβος, ένας από τους πιο εκλεκτούς εκπροσώπους της Νεοελληνικής Σχολής, γεννήθηκε στη Βατίλα της Ρουμανίας, από Κεφαλλονίτες γονείς. Σπούδασε στο Ώδεϊο Αθηνών με τον Μαρσίκα και από το 1913 μέχρι σήμερα διδάσκει στο Ίδρυμα αυτό Ανώτερα Θεωρητικά και Ιστορία της Μουσικής. Υπήρξε Γενικός Διευθυντής της Εθνικής Λυρικής Σκηνής για τρία χρόνια (1946-9).

Ο Σκλάβος συνεργάστηκε στην Μεγάλη Έλληνική Έγκυκλοπαίδεια και μετέφρασε στα ελληνικά την «Επίτομη Ιστορία της Μουσικής» του Ρίμαν.

Ως συνθέτης ανήκει στην ομάδα των μουσουργών που άντλουν την έμπνευσή τους από εθνικές πηγές. Γι' αυτό τα έργα του χαρακτηρίζονται από έντονο ελληνικό χρώμα.

Ένα μικρό δείγμα της τέχνης του είναι το Ίντερμέτζο από την οκτακίνη μουσική, που έγραψε για την «Κυρά Φροσύνη» του Γεωργίου Ασπρέα (πρώτη παράσταση 27-3-1921).

CÉSAR FRANCK

(1822-1890)

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΕ ΡΕ ΕΛΑΣΣΟΝ

Μολονότι Βέλγος (γεννήθηκε στη Λιέγη) ο Σεζάρ Φράνκ, θεωρείται σαν ένας από τους αρχηγούς της νεώτερης Γαλλικής Σχολής, γιατί, από παιδί 12 χρονών, έζησε όλη του σχεδόν τη ζωή στο Παρίσι. Εκεί σπούδασε, εκεί δίδαξε, εκεί δημιούργησε. Έμποτισμένος βαθύτατα από το κλασσικό πνεύμα, κατώρθωσε, ωστόσο να χαράξει ένα δρόμο καινούργιο, δικό του, και να επηρεάσει με την τέχνη του, με την σεμνότητά του, την απέρρικτη ζωή του και την άκεραιη καλλιτεχνική του υπόσταση ένα σημαντικό αριθμό καλλιτεχνών.

Τό έργο του δέν είναι πολύ μεγάλο σέ όγκο, είναι όμως σέ ποιότητα και σέ έμπνευση. Αναφέρουμε τό όρχηστρό του «Οί Μακκαρισμοί», τά συμφωνικά ποιήματα «Ο καταραμένος κυνηγός», «Η Ψυχή», «Η Λύτρωση» (τά δύο τελευταία μέ χορωδία), τίς «Συμφωνικές Παραλλαγές» γιά πιάνο και όρχήστρα, τήν ώραία του Σονάτα γιά βιολί και πιάνο, τό Κουαρτέτο έγχορδων και τό Κουίντετο μέ πιάνο.

Πρωτεύουσα θέση στό έργο του έχει ή μοναδική Συμφωνία του σέ Ρε έλάσσονα, έργο ύψηλης έμπνεύσεως, γεμάτο βαθύτατο θρησκευτικό αίσθημα. Μιά άνώτερη πνοή τό διαπερνάει κι' ένα φως πνευματικό, ήθικό, τό καταυγάξει έσωτερικά.

Από άρχιτεκτονική άποψη τό έργο παρουσιάζει ξεχωριστό ενδιαφέρον, γιατί είναι κτισμένο στήν «κυκλική» φόρμα πού συστηματικά καλλιέργησε ό Φράνκ. Όλα τά θέματα τής Συμφωνίας είναι εγαλμένα από τρία κυρίως βασικά μοτίβα, πού άποτελοϋνε τίς γενεσιουργές ιδέες όλου του έργου.

Η Συμφωνία άρχίζει μέ τό πρώτο μοτίβο (τρεις νότες, ρε - ντό δίεσ. - φά, μ' ένα χαρακτηριστικό ρυθμικό σχήμα και τό τόσο έκφραστικό διάστημα τής τετάρτης έλαττωμένης), πού προβάλλουν οι βιόλες, τά βιολοντσέλλα και τά μπάσα. Τό μοτίβο αυτό, πού παίζει σημαντικότατο ρόλο σ' όλο τό έργο, είναι σχεδόν τό ίδιο μέ τό περίφημο μοτίβο του τετάρτου μέρους του τελευταίου Κουαρτέττου (Έργ. 135) του Μπετόβεν (τρεις νότες μέ τόν ίδιο ρυθμό και μέ τό ίδιο έκφραστικό διάστημα ανάμεσα στή δεύτερα και τρίτη νότα, όπως και στόν Φράνκ, μέ κάποια έλαφρά διαφορά ανάμεσα στίς δύο πρώτες νότες, και πού ό Μπετόβεν συνοδεύει μέ τό αινιγματικό έρώτημα «Πρέπει νάναι;»).

Τό δεύτερο μοτίβο εμφανίζεται, κι' αυτό, στό πρώτο μέρος, και χαρακτηρίζεται από μία «συγκοπή» (μιά μακρά συλλαβή ανάμεσα σέ δύο βραχείες).

Τό τρίτο μοτίβο (τό «μοτίβο τής Πίστωσης», κατά τόν μαθητή του Γκυ Ροπάρτς) εμφανίζεται στό Άγγλικό Κόρνο στή δεύτερη κίνηση τής Συμφωνίας και άποτελεί τό κύριο στοιχείο του θέματος στό τόσο διαποτισμένο από μυστικισμό αυτό μέρος, άπ' τό όποιο όμως δέν λείπει μία άνάλαφρη χάρη (πού δημιουργείται μέ τή συνοδεία τής Άρπας και των «Πιτσικάτι» των έγχορδων).

Η τρίτη κίνηση είναι ένα άληθινό καλειδοσκόπιο μέσα άπ' τό όποιο περνούν όλα τά προηγούμενα θέματα, σμίγουν μέ τά νέα θεματικά στοιχεία κι' οδηγούν σ' ένα θριαμβευτικό επιστέγασμα, τή συμβολική νίκη τής Πίστωσης.

Σ. Μ.

Η Πέμπτη Συναυλία τής Σ. Ο. Β. Ε. δά δοδῇ εις τό Βασιλικόν Θέατρον, τήν Δευτέραν, 5 Δεκεμβρίου, και ὥραν 8.30 μ. μ.

Διευθυντής Όρχήστρας: ΣΟΛΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ
Σολίστ: BRIGITTE DE BEAUFOND (βιολί)

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α

1. Χαϊντελ : Ό Πιστός Βοσκός, Σουΐτα.
2. Μότσαρτ : Κοντσέρτο σέ Ρε μεΐζον, Κ. 218, γιά βιολί και όρχήστρα.
3. Γ. Βακαλοπούλου : Είσαγωγή πάνω σέ τρία Έλληνικά θέματα.
4. Μπράμς : Παραλλαγές πάνω σ' ένα θέμα του Χάϋδν.

Έγραψε γὰ καθε εἶδος μουσικῆς. Ἀναφέρουμε ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα τοῦ ἔργου, τὴ βιβλικὴ ὄπερα «Συμφῶν καὶ Δαλιδὰ», τὶς τρεῖς συμφωνίες τοῦ, κυρίως τὴν τρίτη στῆν ντὸ ἐλάο. μὲ ἐκκλησιαστικὸ ὄργανο, τὰ συμφωνικὰ ποιήματα «Φαίθων», «Ροζάνι τῆς Ὀμφάλης», «Μακάβριος Χορὸς», «Νεότης τοῦ Ἡρακλῆ», τὰ πέντε κοντσέρτα γιὰ πιάνο, τὸ τρίτο γιὰ βιολί, τὸ κοντσέρτο γιὰ βιολοντσέλλο.

Τὰ κοντσέρτα τοῦ γιὰ πιάνο εἶναι γραμμένα μὲ μεγάλῃ τέχνῃ καὶ βαθειὰ γνώση ὅλων τῶν μουσικῶν τοῦ ὄργανου.

Τὸ δεῦτερο, ποὺ εἶναι καὶ τὸ δημοφιλέστερο, γράφτηκε σὲ 17 μέρες τὸν Ἀπρίλι τοῦ 1868 κατὰ παράκληση τοῦ μεγάλου Ρώσου πιανίστα καὶ συνθέτη Ἀντον Ρούμπινοσταῖν καὶ δόθηκε σὲ πρώτη ἐκτέλεση τὸν ἐπόμενον μῆνα μὲ σολίστ τὸν ἴδιο τὸν συνθέτη.

Τὸ ἔργο δὲν ἀκολουθεῖ τὴν ὀρθόδοξῃ φόρμα τοῦ κοντσέρτου. Ἡ πρώτη κίνηση εἶναι ἀργή καὶ ἀκολουθοῦν οἱ δυὸ γρήγορες. Ἡ πρώτη ἀρχίζει μὲ μιὰ ἐλεύθερη εἰσαγωγή ἀπὸ τὸ πιάνο σόλο, καὶ κατόπι μπαίνουμε στὸ κύριο θέμα, ποὺ ἐκθέτει τὸ πιάνο μὲ συνοδεία τῆς ὀρχήστρας. Ὁ χαρακτήρας τῆς πρώτης αὐτῆς κινήσεως εἶναι σαφῶς ρομαντικὸς. Τὸ σκέρτσο, ποὺ ἀκολουθεῖ, εἶναι παιχνιδιάρικο, χαριτωμένο, πνευματικόν. Τὸ τελευταῖο μέρος εἶναι μιὰ συναρπαστικὴ κίνηση μὲ κάποιε συγγένεια στὴ ρυθμικὴ τῆς σύνθεσις πρὸς Ταραντέλλα.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΚΛΑΒΟΥ

(1888)

ΚΥΡΑ ΦΡΟΣΥΝΗ - INTERMETZO

Ὁ Γεώργιος Σκλάβος, ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ ἐκλεκτοὺς ἐκπροσώπους τῆς Νεο-ελληνικῆς Σχολῆς, γεννήθηκε στὴ Βατίλα τῆς Ρουμανίας, ἀπὸ Κεφαλλονίτες γονεῖς. Σπούδασε στὸ Ὁδεῖο Ἀθηνῶν μὲ τὸν Μαρσίκα καὶ ἀπὸ τὸ 1913 μέχρι σήμερα διδάσκει στὸ Ἰδρυμα αὐτὸ Ἀνώτερα Θεωρητικὰ καὶ Ἱστορία τῆς Μουσικῆς. Ὑπῆρξε Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Ἑθνικῆς Λυρικῆς Σκηνῆς γιὰ τρεῖς χρόνια (1946-9).

Ὁ Σκλάβος συνεργάστηκε στὴν Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Ἐγκυκλοπαιδείᾳ καὶ μετὰφράσε στὰ ἑλληνικὰ τὴν «Ἐπίτομη Ἱστορία τῆς Μουσικῆς» τοῦ Ρίμαν.

Ὡς συνθέτης ἀνήκει στὴν ὁμάδα τῶν μουσουργῶν ποὺ ἀντιλοῦνε τὴν ἔμπνευση τοὺς ἀπὸ ἐθνικὲς πηγές. Γι' αὐτὸ τὰ ἔργα τοῦ χαρακτηρίζονται ἀπὸ ἔντονο ἑλληνικὸ χρώμα.

Ἐνα μικρὸ δείγμα τῆς τέχνης τοῦ εἶναι τὸ Ἰντερμέτζο ἀπὸ τὴν οἰκνικὴ μουσικὴ, ποὺ ἔγραψε γιὰ τὴν «Κυρά Φροσύνη» τοῦ Γεωργίου Ἀσπρέα (πρῶτη παράσταση 27 - 3 - 1921).

CÉSAR FRANCK

(1822-1890)

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΕ ΡΕ ΕΛΑΣΣΟΝ

Μολοντί Βέλγος (γεννήθηκε στὴ Λιέγη) ὁ Σεζάρ Φράνκ, θεωρεῖται ὅτι ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀρχηγούς τῆς νεώτερης Γαλλικῆς Σχολῆς, γιατί, ἀπὸ παιδὶ 12 χρονῶν, ἔζησε ὅλη του οὐδὸν τὴ ζωὴ στὸ Παρίσι. Ἐκεῖ σπούδασε, ἐκεῖ δίδαξε, ἐκεῖ δημιούργησε. Ἐμποτισμένος βαθύτατα ἀπὸ τὸ κλασσικὸ πνεῦμα, κατάρθωσε, ὥστόσο νὰ χαράξει ἕνα δρόμο καινούργιο, δικό του, καὶ νὰ ἐπηρεάσει μὲ τὴν τέχνη του, μὲ τὴν σεμνότητά του, τὴν ἀπέρριπτη ζωὴ του καὶ τὴν ἀκέραιη καλλιτεχνικὴ του ὑπόστασις ἕνα σημαντικὸ ἀριθμὸ καλλιτεχνῶν.

Τό έργο του δέν είναι πολύ μεγάλο σέ όγκο, είναι όμως σέ ποιότητα και σέ έμπνευση. Άναφέρουμε τό όρχηστρίο του «Οί Μπακαρισμοί», τά συμφωνικά ποιήματα «Ο καταραμένος κυνηγός», «Η Ψυχή», «Η Λύτρωση» (τά δύο τελευταία μέ χρωδία), τίς «Συμφωνικές Παραλλαγές» γιά πιάνο και όρχήστρα, τήν ώραία του Σονάτα γιά βιολί και πιάνο, τό Κουαρτέττο έγχορδων και τό Κουίντέττο μέ πιάνο.

Πρωτεύουσα θέση στό έργο του έχει ή μοναδική Συμφωνία του σέ Ρε έλάσσονα, έργο ύψηλξης έμπνεύσεως, γεμάτο βαθύτατο θρησκευτικό αίσθημα. Μιά ανώτερη πνοή τό διαπερνάει κι' ένα φώς πνευματικό, ήθικό, τό καταυγάζει έσωτερικά.

Από άρχιτεκτονική άποψη τό έργο παρουσιάζει ξεχωριστό ένδιαφέρον, γιατί είναι κτισμένο στην «κυκλική» φόρμα πού συστηματικά καλλιέργησε ο Φράνκ. Όλα τά θέματα τής Συμφωνίας είναι εγαλμένα από τρία κυρίως βασικά μοτίβα, πού άποτελοϋνε τίς γενεσιουργές ιδέες όλου του έργου.

Η Συμφωνία άρχίζει μέ τό πρώτο μοτίβο (τρεις νότες, ρε - ντό δίεσ. - φα, μ' ένα χαρακτηριστικό ρυθμικό σχήμα και τό τόσο έκφραστικό διάστημα τής τετάρτης έλαττωμένης), πού προβάλλουν οί βιόλες, τά βιολοντσέλλα και τά μπάσα. Τό μοτίβο αυτό, πού παίζει σημαντικότατο ρόλο σ' όλο τό έργο, είναι σχεδόν τό ίδιο μέ τό περίφημο μοτίβο του τετάρτου μέρους του τελευταίου Κουαρτέττου (Έργ. 135) του Μπετόβεν (τρεις νότες μέ τόν ίδιο ρυθμό και μέ τό ίδιο έκφραστικό διάστημα ανάμεσα στή δευτέρα και τρίτη νότα, όπως και στον Φράνκ, μέ κάποια έλαφρά διαφορά ανάμεσα στίς δύο πρώτες νότες, και πού ο Μπετόβεν συνοδεύει μέ τό αινιγματικό έρώτημα «Πρέπει νάναι;»).

Τό δεύτερο μοτίβο εμφανίζεται, κι' αυτό, στό πρώτο μέρος, και χαρακτηρίζεται από μία «συγκοπή» (μία μακρά συλλαβή ανάμεσα σέ δύο βραχείες).

Τό τρίτο μοτίβο (τό «μοτίβο τής Πίστewς», κατά τόν μαθητή του Γκυ Ροπάρτε) εμφανίζεται στό Άγγλικό Κόρνο στή δεύτερη κίνηση τής Συμφωνίας και άποτελεί τό κύριο στοιχείο του θέματος στό τόσο διαποτισμένο από μυστικισμό αυτό μέρος, άπ' τό όποιο όμως δέν λείπει μία άνάλαφρη χάρη (πού δημιουργείται μέ τή συνοδεία τής Άρπας και των «Πιτσιάτι» των έγχορδων).

Η τρίτη κίνηση είναι ένα άληθινό καλειδοσκοπιο μέσα άπ' τό όποιο περνούν όλα τά προηγούμενα θέματα, σμίγουν μέ τά νέα θεματικά στοιχεία κι' οδηγούν σ' ένα θριαμβευτικό επιστέγασμα, τή συμβολική νίκη τής Πίστewς.

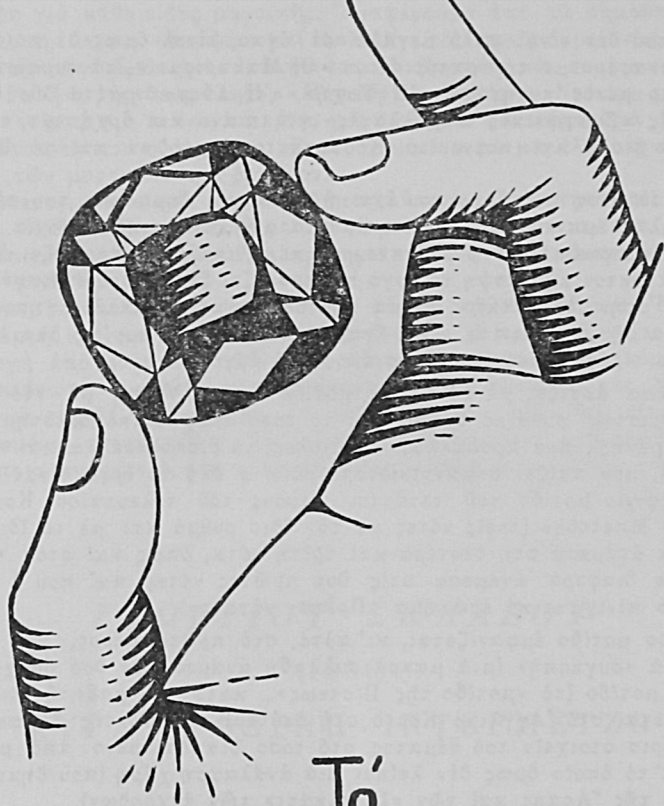
Σ. Μ.

Η Πέμπτη Συναυλία τής Σ. Ο. Β. Ε. δά δοδῇ είς τό Βασιλικόν Θέατρον, τήν Δευτέραν, 5 Δεκεμβρίου, και ώραν 8.30 μ. μ.

Διευθυντής Όρχήστρας: ΣΟΛΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ
Σολίστ: BRIGITTE DE BEAUFOND (βιολί)

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α

1. Χαϊντελ : Ό Πιστός Βοσκός, Σουΐτα.
2. Μότσαρτ : Κοντσέρτο σέ Ρε μεΐζον, Κ. 218, γιά βιολί και όρχήστρα.
3. Γ. Βακαλοπούλου : Είσαγωγή πάνω σέ τρία Έλληνικά δέματα.
4. Μπράμς : Παραλλαγές πάνω σ' ένα θέμα του Χάϋδν.

Τό
διαμάντι Τῆς
Ῥαδιοφωνίας....

SABA

Ἀβυστηντί Τό Τελειότερο Γερμανικό!

ΓΕΩΡΓ. ΣΠΑΡΒΕΡΗΣ

ΟΙΚΟΣ Α.Ρ.Α.

ΤΣΙΜΙΣΚΗ 30-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ